

STAMMEBLADET

FORENINGEN FOR STAMMERE I DANMARK

NR. 5 OKTOBER 1995 20. ÅRGANG.

MINIUDGAVE AF SAMSØ-FÆRGEN

STAMMEBLADET er medlemsblad for

Foreningen for Stammere i Danmark (FSD),

som har følgende formål:

- at udbrede kendskabet til stammen og stammeres vilkår,
- at udøve en oplysende og rådgivende virksomhed med hensyn til stammens årsager, forebyggelse og behandling,
- at støtte forskning med hensyn til stammen og stammebehandling,
- Varetage stammeres interesser på enhver måde.

Stammebladet udkommer 6 gange om året og næste nummer har deadline den 1. december 1995.

Stammebladet redigeres ud fra hvad der formodes at have læsernes interesse. De indlæg der bringes repræsenterer ikke nødvendigvis FSD's synspunkter.

Dette nummer er trykt i 500 eksemplarer hos:
Pan Tryk, Skive

Redaktion: Lene Hansen

Breve og indlæg sendes til:

Lene Hansen
Æblehaven 14
3400 Hillerød

Indlæg **skal** være læselige, og de må meget gerne være skrevet på maskine eller på diskette.

INDHOLD

Nyt fra formanden	side 4
Forældregruppe i Nordjylland?	side 5
Okotobermødet	side 5
Internationalt møde i Danmark	side 6
Kirkegaard og stammen	side 8
Sommertanker omkring stammen	side 10
Øl, Kultur og stammen	side 12
Saltbøsser kurerer stammen	side 13
Weekend - stammelejr	side 15
Effektiv bestyrelse - flere aktiviteter	side 19
Vedr. forskningspolitik	side 20
Bognyt	side 22

FRA REDAKTIONEN.

Hvis der er nogen, der efter de har læst artiklen som hedder »Saltbøsser kurerer stammen» prøver den, så er de velkommen til at skrive og fortælle om den virker eller ej; eller hvis der er nogen der har prøvet andre mirakelkure er de velkommen til at sende et indlæg om det til stammebladet.

Indlæg søges, ja uden indlæg fra læserne/medlemmerne bliver bladet tyndt, så fat pennen og send et indlæg.

Lene Hansen.

NYT FRA FORMANDEN

Kære medlem.

Først i september var der på TV et kort indslag om de sociale kapitler, der er blevet indføjet i de fleste af de nye overenskomster der blev indgået her i foråret.

I indslaget blev en leder fra en mellemstor virksomhed spurgt om hans syn på at ansætte flere handicappede. Han gav udtryk for et meget negativt syn på at handicappede hvorvidt handicappede var i stand til at lave noget. Dette negative syn var endda nedfældet i den pågældende virksomheds politik. Samtidig gav han udtryk for at handicappede var en stor ens gruppe af mennesker.

Dette viser helt klart at han mangler indsigt i hvad et handicap betyder for den enkelte handicappede samt at vi ikke allesammen sidder i kørestol.

Indslaget viste helt klart at der er brug for den folder/pjece som Dansk Videnscenter for Stammen for nylig har udgivet i samarbejde med os.

Jeg håber at der er mange der møder op til vores oktober-møde den 28. oktober 1995, som i år bliver afholdt i København. (Se blad nr. 4)

Dansk Videnscenter for Stammen (DaVS) har lige afholdt et midtvejs-seminar for brugere m.fl. af centret for at høre om bl.a. vores syn på centret. Mit indtryk er, at DaVS har fungeret meget tilfredsstillende og har forstået at markere sig både nationalt og internationalt.

Henrik N. Jensen
formand.

NORDJYLLAND

Vi er 2 forældrepar i Aalborg-området, som ønsker at starte en forældregruppe her i Nordjylland, med det hovedformål, at lave enkelte aktiviteter for vores børn, således at de får mulighed for samvær med andre børn der stammer.

Derfor: Er du/I interesseret, så mød op til en uformel snak, og lad os se, om vi kan skabe interesse for ideen.

Hvornår skal det foregå:

den 7. november 1995, kl. 19:30.

Hvor skal det foregå:

**Aalborg Amts Landboforening
Hobrovej 437
9200 Aalborg SV**

Er der spørgsmål til arrangementet, kan nærmere oplysninger fås hos:

Helle, tlf. 98 26 88 38 eller Annie, tlf. 98 38 40 48

HUSK OKTOBERMØDET I KØBENHAVN

Lørdag den 28 oktober skal vi diskutere hvorledes vi kan synliggøre stammen og FSD og måske bruge vores 25 års jubilæum i 1996 til dette.

Per Knudsen, mangeårigt medlem af foreningen, tidligere formand og nu leder af Dansk Videnscenter for Stammen kommer og giver oplægget. Så er resten op til os.

Tilmelding

Hvis du ikke allerede har tilmeldt dig til møde og spisning er det i sidste øjeblik.

Hvis du også skal overnatte er det i absolut overordentligt allersidste øjeblik og du må straks ringe eller faxe til sekretariatet.

INTERNATIONALT MØDE I DANMARK

I weekenden den **24. - 26. november 1995** afholder ELSA (European League of Stuttering Associations) repræsentantskabsmøde i Danmark nærmere bestemt i Fakse Ladeplads.

Temaet for mødet er »**Stammen og arbejdsmarkedet**«

Der vil komme repræsentanter fra de fleste af de europæiske lande.

Hvis du har lyst til at møde nogle af disse stammere fra andre lande i Europa, vil der blive mulighed for det, idet FSD parallelt med det europæiske møde afvikler et **nationalt weekend-arrangement**, temaet for dette vil være det samme som for ELSA-mødet.

Bemærk at der i sidste nummer af *Stammebladet* er nævnt forkerte datoer for mødet.

Sted: Kursuscentret Samklang/Efterklang
Klintevej 19
Fakse Ladeplads
Tlf. 53 71 60 12

Transport:

Fra Køge afgår der privatbanetog til Fakse Ladeplads. Bl.a. følgende afgangstider fredag kl. 15:37 - 16:37 - 17:37.

Fra Fakse Ladeplads søndag kl. 13:33 - 15:33.

Transporttid Køge - Fakse Ladeplads ca. 39 min.

Pris: 200 kr. pr. nat i enkeltværelse.
100 kr. pr. nat i dobbeltværelse.
Transportudgifter udover 50 kr. refunderes.

Tilmelding: Inden den 10. november 1995 til sekretariatet (brev/tlf/fax).

Program:

Fredag den 24. november 1995

- Fra 16:00 Ankomst
- kl. 18:00 Middag
- kl. 20:00 Velkomst og introduktion.
 - ELSA-repræsentantskabsmøde.
 - Introduktion af mødets emne samt talere.

Lørdag den 25. november 1995

- kl. 08:00 Morgenmad.
- kl. 09:00 Vi tager fat på de personlige aspekter ved mødets tema.
- kl. 12:00 Frokost.
- kl. 13:30 Information overfor arbejdsmarkedsorganisationerne.
- kl. 15:00 Kaffe/the.
- kl. 15:30 Information fortsat
- kl. 18:00 Aftensmad.
- kl. 19:00 De seneste videoer om stammen og selvhjælp vises.
- kl. 20:00 Socialt samvær.

Søndag den 26. november 1995

- kl. 08:00 Morgenmad.
- kl. 09:00 Evaluering og debat om weekendens tema.
- kl. 12:00 Frokost.
- kl. 13:00 Afrejse.

Benyt lejligheden til at møde andre stammere fra de øvrige europæiske lande.

På gensyn

Henrik N. Jensen.

Netværk - Lokalgruppe - Støtte til forældre

Har du planer/ønsker om at få en lokalgruppe i gang, så har sekretariatet liggende praktiske anvisninger på, hvad du bør tage højde for.

Du er også velkommen til at kontakte Connie Brouwers tlf. 48 79 00 57 (fax. 48 79 00 58) der vil hjælpe dig med videre overvejelser og praktisk afvikling.

Denne artikel har været bragt i Stammebladet (PPPPPP) fra 1978 og er skrevet af Jørgen Lage Jacobsen, psykolog.

KIERKEGAARD OG STAMMEN

De fleste stammere har, med større eller mindre intensitet, oplevet **fortvivelse** i forbindelse med deres stammen. Fortvivlelsen kan f.eks. bero i en total-taleblokering, som stammeren inderligt gerne vil ud af, men som han føler sig totalt **magtesløs** over for (deraf fortvivlelsen), eller den kan bero i en stikken hovedet (talen) i busken og være et menneske, hvis mund er lukket med syv segl og derfor nu har yderligere grund til at fortvivle. Til den stammer som **tør** erkende at han, i hvert fald **periodisk**, er fortvivlet, siger Kierkegaard at

»Den, der uden Affectation siger sig at være det, er dog lidt, er et Dialektisk nærmere ved at helbredes end alle De, som ikke ansees for og ikke ansee sig selv for fortvivlede..... De, der derimod sige sig at være fortvivlede, ere overordentligviis enten Dem, der have en saa meget dybere Natur, at de maae blive sig bevidste som Aand, eller Dem, hvem tunge Begivenheder og forfærdelige Afgjørelser have hjulpet hen til at blive sig bevidste som Aand - det er enten Dem eller Dem; thi saare sjelden er vistnok Den, der i Sandhed ikke er fortvivlet«. (p. 85)

Den, der ikke vil erkende at han fejler noget som enhver kan se han fejler, får det aldrig bedre med sin (tale)lidelse. Dette er ikke ny visdom for acceptbehandlede stammere, hvem »tunge Begivenheder« - for at blive i Kierkegaards sprogbrug - har hjulpet til at blive mere bevidst omkring sig selv. Altså: en erkendt fortvivelse kan være et gode, sålænge man vel at mærke ikke **bliver stående** i fortvivlelsen, men aktivt forsøger at finde en vej ud af det der gør en fortvivlet:

»Fortvivelse er nemlig, just fordi den er heelt dialectisk, den Sygdom, om hvilken det gjælder, at det er den største Ulykke aldrig at have haft den - en sand Guds Lykke at faae den, om det end er den allerfarligste Sygdom, naar man ikke vil helbredes fra den«. (p.85)

Handling styrker vort kendskab til os selv - jvf. amerikaneren J. G. Sheehan, der har kaldt sin variant af acceptterapien en »psykoterapi gennem handling« - medens omvendt en øget bevidsthed omkring én selv iflg. Kierkegaard også øger viljestyrken:

»Overhovedet er Bevidsthed,: Selvbevidsthed, det Afgjørende i Forhold til Selvet. Jo mere Bevidsthed jo mere Selv; jo mere Bevidsthed jo mere Villie, jo mere Villie jo mere Selv. Et Menneske, der slet ingen Villie har, er intet Selv; men jo mere Villie han har, jo mere Selvbevidsthed har han ogsaa«. (p.87)

Utvivlsom (?) direkte henvendt til den maskerede stammer, dvs. den stammer der på enhver tænkelig vis vil undgå at afsløre sig selv som stammer, siger Kierkegaard:

»Forsaavidt da Selvet ikke vorder sig selv, er det ikke sig selv; men det ikke at være sig selv er just Fortvivlelse«. (p.88)

Endelig kan Kierkegaard fortælle

- a) den stammer, der er i vildrede med hensyn til **hvilken** af de mange behandlingsmetoder han skal vælge - og måske derfor slet ikke vover sig ud i nogen af dem! - samt
- b) den stammer, der nok frustreres af sit stammemønster, men som alligevel klamrer sig til det fordi det trods alt er ham **bekendt**, og fordi han har vænnet sig til det, at

»Det er saaledes i Verdens Øine farligt at vove, og hvorfor? Fordi man saa kan tabe. Men det ikke at vove, det er klogt. Og dog, ved ikke at vove kan man just saa forfærdelig let tabe, hvad man dog, hvor meget man end tabte ved at vove, vanskeligt tabte, og i ethvert Tilfælde aldrig saaledes, saa let, saa ganske som var det Ingenting - sig selv. Thi har jeg vovet forkeert, nu vel, saa hjælper Livet mig med Straffen. Men har jeg slet ikke voveet, hvo hjælper mig saa? Og naar jeg ovenikjøbet ved slet ikke i høieste Forstand at vove (og at vove i høieste Forstand er just at blive opmærksom paa sig selv) feigt vinder alle jordiske Fordele - og taber mig selv!« (p.92)

Altså, kære stammer, lad ikke valget - hvis du da vel at mærke **har** dette valg - mellem Stromsta, Czuchna, Sørensen og Petersen afholde dig fra at prøve **nogen** af terapierne, vov dig ud i den behandling du mener har en realistisk **mulighed** for at give **dig** noget, og bliv derefter klogere på både dig selv, din stammen og behandlingen. Nøjagtig sådan gik Van Riper frem i sin livslange karriere i behandlingen af egen og andres stammen.

Søren Kierkegaard: **Sygdommen til døden**. Samlede værker, bind 15, Gyldendal 1963 (org. 1849).

SOMMERTANKER OMKRING STAMMEN

Efter veloverstået sommerferie fik jeg pludselig en stor lyst til at skrive et indlæg i Stammebladet. Men hvordan skal jeg begynde ??? ... Nå, men jeg vil starte med at præsentere mig selv.

Jeg er en 19-årig stammer, der har deltaget i en stammegruppe i Viborg i foråret, hvilket har givet mig større selvværd og »blod på tanden«. Det hjalp mig til at erkende en lang række ting. Bl.a. fandt jeg ud af, at jeg er bremset af for megen kontrol og perfektionisme. Jeg mangler spontanitet og åbenhed.

Dette forsøger jeg på bedste måde at ændre, så godt jeg kan. Jeg forsøger at nedtone min perfektionisme og løsner lidt efter lidt på de stramme tøjler, jeg gennem årene har lagt om mig selv bevidst som ubevidst. Bl.a. håber jeg, at et 17-ugers langt højskoleophold i efteråret vil sætte nogle ting igang.

I sommervarmen fik jeg lyst til at læse nogle bøger om psykologiske ting. Den ene bog handler om hvordan ens placering i en søskenderække præger vores personlighed. (Dr. Kevin Leman, »Dit nummer i søskenderækken«). Den anden handler om forskellen mellem de to køn (Jørgen Beck, »M/K - den store forskel«). Jeg nævner de to bøger, fordi begge forfattere mener, at for megen perfektionisme og kontrol og manglende erkendelse af problemerne er skadeligt.

I bogen omkring søskende påstås det, at førstefødte og enebørn (man betragtes også som enebarn, hvis aldersforskellen mellem søskende er mere end ca. 5 år) oftere er stammere end andre. De skulle nemlig være mere perfektionistiske og ønsker mere kontrol end andre, hvilket kunne påvirke talen med stammen til følge. Jeg selv betragter mig mest som enebarn, da min eneste søskende er en storebror, der er 5 år ældre end mig selv. Han stammede også lidt som barn, men det gik over. Imidlertid vedblev jeg med at stamme.

Jørgen Becks bog gav mig måske svaret på, hvorfor flere mænd/drenge er stammere end kvinder/piger. Det påstås, at drengenes frigørelse fra moderen og identificeringen med manderollen er psykisk sværere end pigernes løsrivelse fra moderen og identificeringen med kvinderollen. Drengene udsættes for større konkurrence og krav, hvilket giver angst. Manderollen

er normalt heller ikke forbundet med at vise sine følelser nær så frit som kvinderne. Derved har mændene sværest ved at erkende egne problemer. Den større psykiske spænding drengene udsættes for kan altså påvirke talen, hvilket kan forklare, hvorfor der er flere mandlige end kvindelige stammere.

Jeg ved udmærket, at stammen er meget individuelt, vi mennesker er jo ikke ens. Derfor er det slet ikke alle, der mener, at for megen perfektionisme og kontrol er en del af årsagen til deres stammen. Efter min mening skal man heller ikke dvæle i årsagsforklaringer. Imidlertid mener jeg, at det kan give inspiration til ens individuelle selvudvikling.

Mit eget mål for fremtiden er at åbne op for verden og slække de stramme bånd, jeg har lagt om mig selv. Jeg vil lytte til andres erfaringer og oplevelser.

Anders Kastrup
Egestien 8
8800 Viborg

Tesa med den nyfødte kattekilling (weekend - stammelejr på Samsø).

Hermann Christmann har sendt to artikler, en om en erhvervsmand der stammede og en om en lynkur imod stammen.

ØL, KULTUR OG STAMMEN

Næste gang du, efter lørdagsindkøbets møje, svedig falder sammen i lænestolen og rækker ud efter en Hof eller en Gammel Carlsberg - Gammel Carlsberg bør drikkes af glas for at yde den gode smag og bouquet fuld retfærdighed - så husk, at Carlsberg er opkaldt efter den gamle bryggers søn, som hed Carl.

Carl var 5 år på det tidspunkt, da det nye bryggeri i Valby blev bygget og fik hans navn. At faderen allerede på det tidspunkt i Carls liv på den måde knyttede ham til bryggeriet og således handlede med Carl efter forgodtbe- findende, skulle vise sig at være karakteristisk og skæbnesvangert og indebære en familietragedie.

Dette fremgår af to bøger, der netop er udkommet på Gyldendal, Kirsten Glamann har udgivet *Din hengivne Jacobsen. Bryggerens breve til sin søn*. Kristof Glamann har skrevet *Øl og Marmor. Carl Jacobsen på Ny Carlsberg*. Politiken og Jyllandsposten har omtalt bøgerne den 26. september 1995, og mit indlæg bygger på de to avisomtaler.

Faderen, J. P. Jacobsen, havde banket bryggeriet op til at blive landets førende. Og når man kan banke et bryggeri op, så kan man vel også forme sin søn, så han kommer til at ligne en selv mest muligt! Carl bliver sendt i skole som 5-årig, og det er sandsynligvis for tidligt. Han må gå tredie klasse om, fordi han ikke kan følge med i regning, og matematik bliver aldrig hans yndlingsfag.

Presset fra faderen sætter sig det spor, at Carl, ifølge avisomtalen, stammer, og det bliver efterhånden så slemt, at han må gå 3. G om. Der må gøres noget ved den stammen, så om sommeren sender faderen Carl til Schweiz og Paris, og som rejseledsager vælger faderen Carls matematiklærer. Bortset fra, at Carl ikke elsker matematikken (og derfor sikkert heller ikke matematiklærere HC), så fremgår det ikke, at matematiklæreren skulle have udmærket sig som stammebehandler.

Men rejsen er dyr, og faderen formaner i et brev til Carl undervejs på rejsen, at han skal høste den størst mulige nytte af den chance, han nu har for at blive kureret for sin stammen. Man betaler jo ikke for sådan en dyr rejse uden at få et afkast af sin investering! - Og Carl må jo også selv kunne indse, at en sådan kur er for dyr at gentage.

Carl holdt ikke op med at stamme på turen, og han fortsætter med at stamme i sine unge år. Men faderen giver stadigvæk gode råd: "Når din stammen fremdeles generer dig, tænk da på, at denne uheldige naturfejl ikke er nogen skam...lad den derfor ikke bringe dig ud af fatning, men søg at bevare denne ved at tage sagen humoristisk" (omskrevet til mere nutidigt sprog. HC.). Carl lærte dog aldrig at se det sjove i sin stammen.

Faderen fortsatte med at ville bestemme over Carl. Carl måtte ikke få sin kæreste, fordi faderen ikke syntes, hun var passende for Carl. På et tidspunkt kom der et brud mellem far og søn, og Carl oprettede sit eget bryggeri, Ny Carlsberg, som var i hård konkurrence med faderens.

Carl optrådte som mæcen og kunstelsker og placerede mange skulpturer i København, bl.a. Den lille havfrue i 1913. Glyptoteket er også bygget af ham. At Carl således opførte sig særdeles forskelligt fra sin teknokratiske far, kan være en reaktion på den meget strenge opdragelse, han havde fået.

Næste gang du tager en Hof, eller en Gammel Carlsberg i glas, så tænk på Carl, bryggerens søn, der stammede og som selv blev brygger, men som interesserede sig mere for havfruer.

Hermann Christmann

SALTBØSSER KURERER STAMMEN

For nylig var jeg på biblioteket, hvor jeg faldt over en bog om at holde tale, skrevet af en forfatter ved navn Natalie Rogers, ud fra hendes erfaringer med at holde kurser i talerteknik. Da jeg selv stod overfor at skulle holde et indlæg for en større forsamling, kiggede jeg i bogen. Og, allerbagerst, i et af bogens appendixer, så jeg den. **Kuren**. Kuren mod stammen. Intet mindre. Og kuren er ganske enkel og ukompliceret, læs selv:

Stammen

Det sker fra tid til anden, at folk, der stammer, kommer til mine seminarer. Nogle har været behandlet af specialister, og andre lider kun af stammen, når de prøver at tage ordet i en forsamling. Problemet spænder lige fra antydning af talebesvær til næsten total talebesvær.

Disse mennesker er med på lige fod i det almindelige program og gør nøjagtig de samme øvelser som alle andre. Den eneste forskel, der er, er den, at såsnart den studerende begynder at stamme under sin tale,

anbringer jeg en ikke for tung ting (saltbøsse) i hver hånd på taleren, og beder ham om at koncentrere sig om vægten af disse to ting. Hver gang holder denne stammen op som ved et mirakel. Virkningen er så åbenbar, at man kan høre et sus i klassen, fordi den studerende, der før stammede, nu fuldfører sin tale uden vaklen.

I dette programs senere faser holder den studerende ikke længere noget i hånden, men får besked på at forestille sig, at han eller hun fortsat holder disse saltbøsser. Dette skal gøres meget omhyggeligt, for hvis man kun lader som om, man holder noget, uden rigtigt at forestille sig det, hjælper det hele ikke. Har man imidlertid den rigtige billeddannelse - man koncentrerer sig virkelig om finger-spidserne og hænder, således at man helt ægte "fornemmer" vægten - kan den studerende bevare den klarhed i talen, som han før opnåede med de konkrete vægte.

De, der gerne vil prøve denne øvelse, anbefaler jeg at benytte lette ting, som for eksempel en nøglering eller en lille sten, som kan veje nogle få gram, men i alle tilfælde ikke mere end et pund. Man må øve sig i to til fire uger med de konkrete vægte, inden man går over til at forestille sig tingene. Årsagen til dette er, at man først skal lære at føle tingene, inden man kan nøjes med at forestille sig dem.

Appendix 6 (fra: Natalie H. Rogers. *Talens Magt*. København: Børsens Forlag. 1984.)

Så enkelt er det.

Hermann Christmann

Sidste år blev weekend-stammelejren en succes og det blev den også i år. Her bringes indlæggene som familierne har sendt.

STAMMELEJR 95!

Tak for en god weekend. Vi har igen i år virkelig nydt, at være med på alle tiders lejr. At være sammen med positive glade børn og forældre med et fælles problem, er utroligt givende for os og vore børn.

Vi har det som børnene og glæder os allerede til at deltage til næste år. Vi har været meget tilfredse med indholdet på lejren og har med glæde set børnene lege fra vi kom til vi tog afsted.

Det var dejligt at høre, at de børn, som vi kender fra sidste år har arbejdet med deres stammen og at det hjælper.

Vores udbytte af sådan en Weekend strækker sig nogen tid ud i fremtiden, hvor vi kan mærke at vi får fornyede kræfter til at gøre noget ved de ydre rammer omkring vores barns stammen. Samtidig giver det en reminder om kurserne i Århus og det vi har lært, men som af og til trænger til en opstramning.

Vi ses i '96.
Søs og Keld

WEEKEND PÅ SAMSO

Så er vi kommet hjem fra en dejlig Weekend. Ungerne var godt trætte og beskidte, for tiden gik ikke med at vaske dem.

Der var så mange andre børn at lege med. Så det var en positiv oplevelse for os fire at være med.

Det at snakke med andre forældre, til børn der stammer er dejligt.

Og det er rart for ungerne at hygge sig på en anden måde end på et taleinstitut.

Så vi håber at komme med til næste år igen.

Eva's mor og far
Esbjerg.

KÆRE STAMMEBLAD!

Endnu en dejlig weekend for os, vore søskende og forældre er forbi. Vi sidder godt klemte her på færgen Samsine og tænker tilbage på de dejlige dage vi havde på Samsø.

Nu skal i høre, hvad vi Frederik og Eva, synes var det bedste:

- Naturskolen
- Svævebanen
- Opgaven på stranden
- Fodbold med de voksne
- Dyreparken med gederne
- Fællesspisning
- Kattekillingerne
- Legepladsen
- Mini golf

Nu skal i høre hvad vi synes var det værste »ingenting« højst at købmanden var lukket og de mange hvepse.

- »Det kan ikke være bedre«
- »Skal vi ikke afsted igen til næste år«
- »Det er godt at jeg stammer, så vi kan komme på stammeweekend«

Eva og Frederik

Rasmus, Morten og Lars har lavet et slot af sten (opgaven på stranden).

STAMMERE SÅ SAMSØ!!

Det var rart!

Det var spændende!

Det var hygge!

Det var sjovt!

Det var samvær!

Det var.....bare en rigtig god weekend!!!!!!!!!!

15 familier, som alle har stammen inde på livet, var samlet på Samsø, den 1. - 3. september. Det vigtige for os forældre var, at få snakket med andre familier, om det at have et stammebarn.

Vores barn, skulle opleve det, at være sammen med andre stammebørn, og få nogle gode oplevelser.

Alt foregik udendørs og vejret var med os, vi fik kun få dråber regn, med masser af sol og blæst.

Vi ankom kl. 13, til Ballen camping, efter 5½ time transport, (jo, det er langt, fra Rødby til Samsø!). Eftermiddagen blev brugt til at, »flytte ind« i vores hytte, gå en tur rundt på campingpladsen, finde ud af hvor legepladsen, wc, golfbanen, tv-stuen, køkkenet, geder og kaniner, befandt sig.

Jacob 7 år, fandt hurtigt Rasmus at lege med, og de »hang sammen« hele weekenden.

Calle, vores »overmester« inddelte os voksne i hold, så alle vidste hvornår det var deres tur til at »arbejde«.

Der blev lavet en tovbane, hvor fædre fik brugt deres kræfter, når de trak børnene op og ned af tovet, til stor fornøjelse for begge parter. Læhegn blev sat op, border blev samlet ind, fra hele pladsen, så vi havde et samlingssted.

Lørdag formiddag var alle børn over 6 år, og 4 fædre, på naturskole ved Langør. Der blev fanget krabber, sandorme, tanglopper m.m., de fik fortællinger om dyrelivet, bl.a. om ræven og anden.

Alle os andre, var på »oplevelsestur«, med Calle som guide, en ca. 3 km. lang vandretur i landskabet, omkring Samsø Naturskole.

Søndag formiddag blev der lavet »strand kultur«, der blev bl.a. bygget færger i sand, et meget flot ansigt, en »dino«, alle gik til opgaven med stor iver.

Alle hjalp til, da »Lejren« skulle brydes ned, hytterne gøres rent, bilerne pakkes o.s.v. Mange skulle med færgen kl. 13, så det var nogle travle timer.

TAK FOR EN RIGTIG GOD TUR, VI SES VEL IGEN NÆSTE ÅR?
PÅ GENSYN FRA DORTHE, JACOB, JOHN & VIBEKE.

Hvad tænker Calle mon på? Næste års weekend - stammelejr?

EFFEKTIV BESTYRELSE - FLERE AKTIVITETER

Vi har i bestyrelsen drøftet hvordan vi kan effektivisere bestyrelsesarbejdet og få skabt flere aktiviteter i FSD. Derfor har vi udpeget nogle budgetansvarlige personer som, indenfor rammer udstukket af bestyrelsen, skal iværksætte aktiviteter og godkende udgifter.

Nedenfor er en liste (alfabetisk orden) over de aktivtetsområder der forventes oprettet i 1996:

Aktivtetsområde	Navn	Tlf
Børnestammelejr	Calle	75 27 12 12
Forlagsvirksomhed	Kassereren (Anders)	48 24 12 38
Forskning og stammebehandling	Anders	48 24 12 38
Forældrepolitik/-kurser	Calle	75 27 12 12
Handicappolitik (DSI/TBR m.v.)	Henrik	98 29 21 70
Informationsmøder (forældre/børn)	Jytte/Connie	53 66 13 71
Internationalt arbejde/ELSA	Per Knudsen	43 43 45 75
Medlemsmøder	Henrik	98 29 21 70
Nordisk Stammeseminar i DK	Bestyrelsen (indtil videre)	
Stammebladet	Redaktøren (Lene)	48 24 12 38
Stammelejr (voksne)	Bestyrelsen (indtil videre)	
Ungdomsarbejde	Lourdes	86 59 31 18
Voksenkurser	Peder	86 11 63 53

Konsekvenser

Vi regner med at »reorganiseringen« vil få følgende konsekvenser,

- Klare retningslinier for hvert aktivtetsområde, med tilhørende budget.
- Kortere beslutningsvej og større aktivitesniveau.
- Antallet af bestyrelsesmøder reduceres til 2 eller 3 om året, suppleret med telefonmøder efter behov.

Hvis du har nogle forslag til aktiviteter så kontakt den ansvarlige for området, eller sekretariatet.

Vil du vide mere, så kontakt Calle, Peder, Anders eller Henrik.

Hilsen - din bestyrelse

VEDR. FORSKNINGSPOLITIK

I sidste nummer af *Stammebladet* efterlyste jeg læsernes holdning til behovet for stammeforskning i Danmark. Der er indtil nu kommet én (1) reaktion, fra en læser der ikke ønsker sit indlæg offentliggjort; men udtrykker stor skepsis overfor forskere og det åndshovmod han mener de omgiver sig med.

Hvis det er den generelle holdning blandt læsere og medlemmer, så behøver vi ikke bekymre os mere om forskningspolitik og forskningsemner.

Brugerkonference hos DaVS

Jeg har ellers lige været til brugerkonference hos Dansk Videnscenter for Stammen, som ikke har til opgave at forske; men at indsamle, organisere og formidle viden. Grænsen imellem vidensindsamling og forskning er imidlertid meget flydende og der kom på konferencen mange forslag til emner DaVS kunne tage op.

Forslag til projekter var bl.a.:

En evaluering af effekten af den behandling der tilbydes, set i relation til forventningerne hos stammeren/forældrene.

Hvorledes man bedst opnår forståelse for de anvendte behandlingsformer i Danmark hos mennesker med en fremmed kulturbaggrund.

Kortlægning af oplysningsniveauet omkring stammen og behandlingstilbud hos praktiserende læger, lærere og andre.

Herudover kan man naturligvis altid forske i stammens årsager, det er »fast arbejde« og meget komplekst; hvis man kan skaffe midler til det.

Men vi venter stadig på din mening.

Anders Johansen

**Jeg har nu min mening -
og den holder jeg for mig selv!**

**Det var ærgerligt!
Der er ellers god plads til dit indlæg her.**

BOGNYT

Bogen »Selvværd og selvværdsudvikling« af Ole Varming, Kroghs Forlag A/S

Bogen handler om selvværd og selvværdsudvikling. Den lægger vægt på at præcisere, hvad den pædagogiske-psykologiske forskning har at sige om emnet, og den forsøger at pege på nogle temaer, som det er vigtigt at beskæftige sig med, hvis man går ind i overvejelser over, hvad der kan gøres for at forhindre, at især børn og unge, men også i en vis udstrækning voksne, mister deres selvværdsfølelse.

Bogen er på 82 sider og koster 128,- kr. incl. moms. Kan fås hos forlaget eller boghandleren.

Følgende er hentet fra det The British Stammering Association's »Speaking Out« nr. 2 sommer 1995:

Ny bog fra Australien:

»The Stutterer's survival Guide« af Nicholas Tunbridge. Forlag Addison-Wesley, Sydney. ISBN 0201 44356 2.

Ny bog fra Ungarn:

»Complex treatment for Stutterers« af Laszlo Vekassy. Forlag Akademia Kiado, Budapest. ISBN 963 05 6603 6.

Ny bog fra USA:

»Knotted Tongues« af Benson Bobrick. Forlag Simon & Schuster, New York. ISBN 0671 87103 X.

Anmeldelse af disse bøger på engelsk kan fås ved henvendelse til sekretariatet.

ARTIKLER OM STAMMEN

Mange der melder sig ind i FSD begrundet indmeldelsen med at de gerne vil vide noget mere om stammen, og det er jo en god idé. Derfor vil vi gerne, her i Stammebladet bringe så mange artikler om stammen som muligt, gerne set ud fra forskellige synsvinkler.

Hvis der er nogen som støder på artikler hvor stammen er nævnt, så klip dem ud og send dem til Stammebladet.

Du er naturligvis stadig velkommen til at skrive artiklerne selv, de er jo de bedste.

Red.

»Om stamning och vad man kan göra åt det«

FSD har den svenske mappe med titlen "*Om stamning och vad man kan göra åt det*". For mere oplysning omkring indholdet i mappen, se Stammebladet nr. 1 (94).

Det er muligt at låne den mod et ekspeditionsgebyr på 30 kr ved henvendelse til sekretariatet eller Hermann Christmann (se adressen under forældre-repræsentanter).

Referat fra bestyrelsesmøde i Hillerød den 1. oktober 1995.

Dagsorden.

1. Godkendelse af dagsorden.
2. Bestyrelsens fremtidig struktur.
3. Budget 1996 og 1997.
4. Kursusvirksomhed.
Diskussion om hvordan den skal afvikles. Skal vi holde kurser?
5. Løbende sager.
6. Information fra arbejdsgrupperne.
 - a. Forskning.
 - b. Kurser.
 - c. Stammebladet.
 - d. International arbejde.
 - e. Ungdomsarbejde.
 - f. Oplysning/medlemmer.
7. Evt.

Til stede: Connie, Peder, Calle, Anders, Henrik (ordstyrer), Jytte (referent).
Fraværende: Bibi og Gorm.

1. Godkendt. Punkt 5 og 6 udsat.
2. Bestyrelsen bestræber sig på, at nedbringe bestyrelsesmøderne til 3 årligt. Den budgetansvarlige for aktivitetsområde, foreslår retningslinier og budget for bestyrelsen. Ud fra de foreslåede retningslinier og budgetter udarbejder bestyrelsen gældende retningslinier, samt indarbejder budgetdelen i foreningens budget.

Bestyrelsen opfordrer medlemmerne til at deltage aktivt i ovenstående grupper.

Vedrørende uddybning af ovenstående beslutning og forventede aktivitetsområder se side 19.

3. Landsindsamling holdes 1996. Calle udarbejder ansøgning. Der disponeres med udgifter på kr. 10.000 og indtægter kr. 5000.
Budgetforslag 1996 godkendt.
4. Udsat.
5. Udsat.
6. Udsat.

LOKALAFDELINGER

FSD yder tilskud til drift af lokalafdelinger. Tilskuddet fastsættes efter medlemsantallet i lokalafdelingen og udbetales ved henvendelse til kassereren eller sekretariatet.

Der er i øjeblikket fungerende lokalafdelinger i Ålborg-området, Frederiksborg Amt, Roskilde Amt og Varde, Blåbjerg & Blåvandshuk kommuner.

Hvis du/I er interesserede i at oprette en lokalafdeling, vil sekretariatet være behjælpelig med at udsende invitationer til de lokale medlemmer, en repræsentant for bestyrelsen møder også gerne op.

LOKAL REPRÆSENTATION

FSD har kontaktpersoner rundt om i landet og er også repræsenteret i bestyrelsen på nogle taleinstitutter. Sekretariatet henviser til kontaktpersonerne i dit område.

FORÆLDRE-KONTAKTPERSONER

Hermann Christmann
Bregnevej 10
9800 Hjørring
tlf/fax: 98 92 79 61

Carl Erik Peters-Lehm
Vestparken 114
6840 Oksbøl
tlf/fax: 75 27 12 12

Anette Aude Vegeberg
Skelagervej 406
8200 Århus
tlf: 86 10 99 79

Jytte Søborg Andersen
Strandvejen 81
4600 Køge
tlf/fax: 53 66 13 71

FSD KALENDER

EFTERÅRSMØDE - »OKTOBER«:

Den 28. og 29. oktober 1995.
København (Frederiksberg),
Hotel Cab Inn Scandinavia,
Vodroffsvej 55. Tlf. 3536 3588

Tema: Synliggørelse og 25 års
jubilæum.

Se program i blad nr. 4, side 6.

ELSA-MØDE (European League
of Stuttering Associations)
og tilknyttet **medlemsmøde**.

Den 24. - 26. november 1995.
Samklang, Fakse Ladeplads.

Se mere information på side 6 og
7 i dette nummer.

NÆSTE BESTYRELSES- MØDE

Den 28. oktober 1995.

OBS!

Er din adresse forkert - eller er du flyttet - så husk at give besked til sekretariatet på telefon 86 86 26 96, fax 86 86 27 96 eller pr. brev.

FSD's BESTYRELSE

Formand

Henrik N. Jensen
Tusborgvej 8
9310 Vodskov
tlf/fax: 98 29 21 70

Bestyrelsesmedlemmer

Carl Erik Peters-Lehm
Vestparken 114
6840 Oksbøl
tlf/fax: 75 27 12 12

Karen Steffensen
Fasanvej 2
8544 Mørke
tlf: 86 37 76 31

Næstformand

Jytte Søborg Andersen
Strandvejen 81
4600 Køge
tlf/fax: 53 66 13 71

Peder Nielsen
Brorsonsvej 2
8260 Viby J
tlf/fax: 86 11 63 53

Suppleanter

Connie Brouwers
Birkegårdsvej 17
3200 Helsinge
tlf: 48 79 00 57
fax: 48 79 00 58

Kasserer

Anders Johansen
Hillerød
Post sendes til FSD.
tlf/fax: 48 24 12 38

Gorm Rokkjær
Ny Munkegade 71, st.tv.
8000 Århus
tlf/fax: 86 12 47 23

Hvem er FSD?

FSD er en landsforening oprettet i 1971 og har, foruden stammende, også medlemmer blandt forældre, fagfolk og andre interesserede.

FSD er medlem af og repræsenteret i:

Taleinstitutternes Brugerråd (TBR), v. Henrik Jensen

De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI),

v. Henrik Jensen og Peder Nielsen.

European League of Stuttering Associations (ELSA), v. Per Knudsen.

International Stuttering Association (ISA), v. Henrik Jensen.

Bestyrelsen af Dansk Videnscenter for Stammen, v. Anders Johansen

Herudover deltager vi i et uformaliseret nordisk samarbejde hvor de fem Nordiske lande på skift arrangerer stammeseminarer.

Du melder dig ind i FSD ved at:

Indbetale 60 kr på giro 2 19 95 48 eller ringe, skrive eller faxe til sekretariatet. Ved indmeldelse efter 1. oktober gælder medlemskabet også for det følgende år.

Foreningen for Stammere i Danmark

c/o DSI

Kløverprisvej 10 B

2650 Hvidovre

Telefon: 8686 2696

Telefax: 8686 2796

Ring og få en snak med vores sekretær Lene eller læg en besked på telefonsvareren

Du er altid velkommen til at kontakte foreningen med spørgsmål, oplysninger eller lignende.

Foreningen sælger følgende pjecer, nu med mængderabat:

Ved køb af følgende antal: 1-9 stk. 10-39 stk. 40-? stk.

er prisen pr. stk:

Stammer du?	23,00	18,00	15,00
Stammer dit barn?	23,00	18,00	15,00
Stammer din elev?	23,00	18,00	15,00
Når det lille barn stammer	23,00	23,00	20,00

(priserne er excl. moms og forsendelse)

Plakat med stammende berømt heder kan købes for kr. 100 inkl. moms og forsendelse.

Video-biblioteket omfatter følgende bånd med ekspeditionsgebyr på kr. 50 og lånetid én uge:

Sounds of Stutteres.

(fra verdenskongressen, 1989)

Vi stammer og hvá så.

(om unge/voksne der stammer).

Talelyst og stammeangst.

(om små børn der stammer, og deres forældre).

Vesttyskland 1989

FSD/Båndværkstedet DR

v. bl.a. Per F. Knudsen